

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної
академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук,
професор

Руслан СЕРБИН

2026 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Романюк Ганни Олегівни на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року (протокол № 14), уточненої рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 31 березня 2026 року № 6.

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ від 15 травня 2026 року

Присутні:

кафедра конституційного права та прав людини:

завідувач кафедри, доктор юридичних наук, доцент Халюк С.О.; професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Осауленко А.О. (*рецензент*); професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Славна О.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Піскун І.І.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Чеханюк Л.В.; аспірант заочної форми навчання Романюк А.О.;

кафедра конституційного права ННПП: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Сьох К.Я. (*рецензент*); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Колодій А.М.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Тригубенко Г.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Лук'янець-Шахова В.С.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Калініченко О.Ф.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Куртакова Г.О.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Романенко Л.М.;

кафедра теорії, історії та філософії права: професор кафедри, доктор юридичних наук, доцент Тихомиров Д.О.; доцент кафедри, доктор юридичних наук Колодій О.А.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лапка О.Я.

відділ організації наукової діяльності: провідний науковий співробітник відділу, кандидат юридичних наук, старший дослідник Бондар С.В.; головний науковий співробітник відділу, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Плугатар Т.А. (*рецензент*);

відділ аспірантури (ад'юнктури) і докторантури: доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Тихонова О.В.

Запрошені:

доктор юридичних наук, професор Калиновський Б. В. (*науковий керівник*).

З присутніх – 7 докторів наук та 12 кандидатів юридичних наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ Романюк Ганни Олегівни на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право, затвердженої рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року (протокол № 14), уточненої рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 31 березня 2026 року № 6.

Слухали:

Доповідь здобувачки Романюк Г. О. на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, висвітлила стан її наукової розробки, визначила зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами, мету та завдання дослідження, об'єкт і предмет, методи дослідження, розкрила наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, навела дані про апробацію результатів дисертації та кількість публікацій, а також окреслила структуру дисертації.

Зокрема, авторка наголосила, що на сучасному етапі розвитку України особливого значення набуває забезпечення стабільності фінансової системи та ефективного функціонування її ключових інституцій. В умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, макроекономічної нестабільності, трансформації фінансового сектору та активізації євроінтеграційних процесів істотно зростає роль Національного банку України як центрального елемента системи забезпечення макроекономічної та фінансової безпеки держави.

Доповідачка зазначила, що в умовах воєнного стану, бюджетних обмежень, зростання зовнішньої фінансової залежності та необхідності виконання міжнародних зобов'язань питання інституційної незалежності Національного банку України набуває не лише правового, а й стратегічного значення. Саме рівень автономності центрального банку, його здатність ухвалювати професійні та неупереджені рішення без політичного впливу безпосередньо впливають на стабільність національної валюти, рівень інфляції, інвестиційну привабливість держави та довіру міжнародних партнерів.

Здобувачка підкреслила, що стратегічний курс України на членство в Європейському Союзі зумовлює необхідність приведення національного законодавства у відповідність до європейських стандартів, зокрема у сфері функціонування центральних банків. Право Європейського Союзу та стандарти Європейської системи центральних банків передбачають високий рівень інституційної, функціональної та фінансової незалежності національних центральних банків, що актуалізує потребу адаптації конституційно-правових механізмів забезпечення незалежності Національного банку України до європейських вимог.

Актуальність теми пояснюється також тим, що чинна модель правового регулювання статусу Національного банку України характеризується наявністю окремих проблем, пов'язаних із недостатньою визначеністю меж взаємодії з органами державної влади, суперечливістю окремих норм законодавства, недосконалістю механізмів підзвітності та контролю, а також обмеженістю гарантій захисту від політичного впливу. У практичній площині це створює ризики для реалізації принципу верховенства права, фінансової стабільності та сталого економічного розвитку.

Романюк Г. О. висвітлила мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, а також зупинилася на головних наукових висновках роботи, що становлять її наукову новизну. Здобувачка наголосила, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних конституційно-правових досліджень інституційної незалежності Національного банку України в умовах європейської інтеграції.

Авторкою сформульовано поняття інституційної незалежності Національного банку України як комплексної правової категорії, що охоплює організаційну автономію, функціональну самостійність, фінансову незалежність, належний рівень інституційної спроможності, а також ефективні гарантії захисту від політичного та адміністративного впливу.

Обґрунтовано необхідність внесення змін до статті 99 Конституції України з метою системного узгодження її положень із Законом України «Про Національний банк України», стандартами Європейської системи центральних банків та вимогами права Європейського Союзу.

Доведено необхідність внесення змін до статті 53 Закону України «Про Національний банк України» щодо посилення правових гарантій незалежності Національного банку України, зокрема в частині недопущення втручання органів державної влади та інших суб'єктів у здійснення його функцій і повноважень.

Здобувачкою обґрунтовано пропозицію щодо внесення змін до статті 6

Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» з метою нормативного закріплення ролі Національного банку України як суб'єкта забезпечення економічної безпеки та фінансового суверенітету держави.

Також удосконалено низку наукових положень, зокрема щодо співвідношення інституційної незалежності Національного банку України з механізмами його підзвітності, прозорості та парламентського контролю; визначення меж допустимого впливу органів державної влади на діяльність центрального банку; ролі інституційної незалежності НБУ у забезпеченні фінансової стабільності держави.

Романюк Г. О. завершила свою доповідь розкриттям наукових положень, які дістали подальший розвиток, а також практичним значенням підготовленого дослідження.

Після завершення доповіді **Романюк Г. О.** присутні поставили наступні запитання:

Халюк С. О.: У своїй роботі Ви зазначаєте, що інституційна незалежність Національного банку України є ключовою передумовою забезпечення фінансової стабільності держави. У чому саме полягає взаємозв'язок між незалежністю центрального банку та фінансовою стабільністю?

Відповідь: Дякую за запитання. Насамперед слід зазначити, що незалежність центрального банку забезпечує можливість ухвалення професійних і неупереджених рішень у сфері грошово-кредитної політики без політичного впливу. Це дає змогу оперативно реагувати на інфляційні процеси, валютні ризики, кризові явища у банківському секторі та підтримувати стабільність національної валюти. Відсутність належного рівня незалежності, навпаки, може спричиняти використання інструментів центрального банку у короткострокових політичних цілях, що негативно впливає на макроекономічну стабільність держави.

Калініченко О.Ф.: У дисертації Ви використовуєте поняття “інституційна незалежність” та “інституційна спроможність” Національного банку України. Яким чином ці категорії співвідносяться між собою?

Відповідь: Дякую за запитання. На нашу думку, інституційна незалежність та інституційна спроможність Національного банку України є взаємопов'язаними, але не тотожними категоріями.

Інституційна незалежність характеризує рівень автономності Національного банку України у здійсненні його повноважень без політичного чи адміністративного впливу.

Водночас інституційна спроможність відображає здатність Національного банку України ефективно реалізовувати свої функції та завдання.

Тому у дисертації обґрунтовується, що інституційна спроможність є функціональною передумовою реалізації інституційної незалежності Національного банку України.

Сьох К. Я. : У дисертації Ви обґрунтовуєте необхідність внесення змін до статті 99 Конституції України. Чим саме зумовлена потреба конституційного уточнення статусу Національного банку України?

Відповідь: Дякую за запитання. Чинна редакція статті 99 Конституції України визначає основну функцію Національного банку України, однак не розкриває повною мірою його інституційний статус та систему гарантій незалежності. Водночас сучасні європейські стандарти передбачають чітке нормативне закріплення організаційної, функціональної та фінансової автономії центральних банків. Саме тому запропоновані зміни спрямовані на конституційне посилення правового статусу Національного банку України, що сприятиме стабільності його діяльності та виконанню євроінтеграційних зобов'язань України.

Осауленко А. О.: У дисертації Ви визначаєте систему організаційно-правових гарантій інституційної незалежності Національного банку України. Які саме гарантії, на Вашу думку, є ключовими на сучасному етапі розвитку держави?

Відповідь: Дякую за запитання. На нашу думку, ключовими гарантіями інституційної незалежності Національного банку України є належне нормативне закріплення його особливого конституційно-правового статусу, чіткий розподіл повноважень між органами управління НБУ, стабільність процедур призначення та звільнення керівництва, фінансова автономія, а також законодавчо визначена заборона неправомірного втручання органів державної влади у його діяльність. В умовах воєнного стану особливого значення набуває також інституційна стійкість Національного банку України та спроможність оперативно реагувати на кризові явища у фінансовій системі.

Колодій О. А.: У роботі Ви пропонуєте внесення змін до статті 99 Конституції України та статті 53 Закону України «Про Національний банк України». Чи не призведе надмірне розширення гарантій незалежності до послаблення контролю за діяльністю Національного банку України?

Відповідь: Дякую за запитання. Запропоновані зміни не спрямовані на усунення контролю за діяльністю Національного банку України. Навпаки, у дисертації обґрунтовується необхідність поєднання незалежності центрального банку з ефективними механізмами підзвітності, прозорості та парламентського контролю. Йдеться про досягнення балансу між автономністю у прийнятті професійних рішень та демократичною відповідальністю перед суспільством і державою. Саме такий підхід відповідає європейським стандартам функціонування центральних банків.

Піскун І. І.: Ганно Олегівно! У своїй роботі Ви обґрунтовуєте необхідність посилення інституційної незалежності Національного банку України. Чи не створює це ризик надмірної відокремленості центрального банку від загальної системи державного управління?

Відповідь: Дякую за запитання. На нашу думку, інституційна незалежність Національного банку України не означає його ізольованості від державного механізму. Йдеться насамперед про забезпечення автономності у прийнятті професійних рішень у межах визначених законом повноважень. Центральний банк залишається складовою системи публічної влади та взаємодіє з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Президентом України й іншими органами державної влади. Водночас така взаємодія має здійснюватися без політичного тиску та втручання у реалізацію грошово-кредитної політики. Саме такий баланс між незалежністю та координацією є найбільш ефективним.

Демиденко В. О.: У структурі дисертації Ви використовуєте поняття “утвердження” та “забезпечення” інституційної незалежності Національного банку України. Чи не є ці поняття тотожними? У чому полягає їх відмінність та як вони співвідносяться між собою?

Відповідь: Дякую за запитання. На нашу думку, поняття “утвердження” та “забезпечення” інституційної незалежності Національного банку України є взаємопов’язаними, однак не тотожними категоріями.

Під утвердженням інституційної незалежності Національного банку України слід розуміти більш широкий, стратегічний і тривалий процес формування та закріплення незалежного статусу центрального банку у правовій системі держави відповідно до європейських стандартів. Йдеться про становлення незалежності як конституційно-правового принципу, її нормативне закріплення, інституційний розвиток та адаптацію до вимог права Європейського Союзу.

Натомість забезпечення інституційної незалежності Національного банку України означає систему конкретних організаційно-правових, кадрових, фінансових та безпекових гарантій, спрямованих на практичне підтримання та захист уже сформованої незалежності від політичного чи адміністративного впливу.

Таким чином, утвердження характеризує процес становлення та розвитку інституційної незалежності, тоді як забезпечення відображає механізми її реалізації, підтримання та охорони у практичній діяльності Національного банку України.

Халюк С. О.: У дисертації Ви приділяєте значну увагу кадровому забезпеченню та інституційній спроможності Національного банку України. Наскільки кадровий фактор впливає на рівень незалежності центрального банку?

Відповідь: Дякую за запитання. Кадровий фактор є одним із ключових елементів інституційної спроможності Національного банку України. Високий професійний рівень працівників, прозорі процедури добору кадрів, стабільність кадрової політики та належні гарантії професійної діяльності безпосередньо впливають на якість управлінських рішень і стійкість установи до зовнішнього впливу. Саме професійний та незалежний кадровий корпус забезпечує реальне

функціонування принципу незалежності Національного банку України на практиці.

Науковий керівник, доктор юридичних наук, професор Калиновський Б. В.: Науковий керівник, доктор юридичних наук, професор Калиновський Б. В.: Актуальність теми дисертаційного дослідження полягає у тому, що в сучасних умовах розвитку України особливого значення набуває забезпечення стабільності фінансової системи та ефективного функціонування її ключових інституцій. У період воєнного стану, макроекономічної нестабільності, необхідності післявоєнного відновлення держави та реалізації стратегічного курсу на членство в Європейському Союзі істотно зростає роль Національного банку України як центрального елемента системи забезпечення фінансової та економічної безпеки держави.

Питання інституційної незалежності Національного банку України заслуговує на окремий науковий розгляд, оскільки саме рівень його автономності безпосередньо впливає на стабільність національної валюти, стримування інфляційних процесів, стійкість банківської системи та довіру міжнародних партнерів. При цьому авторка справедливо наголошує, що незалежність центрального банку має поєднуватися з належними механізмами підзвітності, прозорості та парламентського контролю, що відповідає принципам демократичної правової держави.

Безумовно, найбільш актуальним питанням для України сьогодні є перемога у війні та подальше відновлення економіки. Водночас уже нині очевидною є необхідність формування ефективної фінансової політики та стабільної банківської системи. Саме незалежний і професійний центральний банк є одним із ключових чинників успішної реалізації реформ, залучення інвестицій та забезпечення макроекономічної стабільності.

Особливої актуальності набувають питання адаптації правового статусу Національного банку України до стандартів Європейського Союзу та Європейської системи центральних банків. У цьому контексті дисертанткою слушно порушуються питання конституційного закріплення гарантій незалежності НБУ, удосконалення законодавчих механізмів захисту від політичного впливу та забезпечення інституційної спроможності центрального банку.

Проблематика інституційної незалежності Національного банку України частково висвітлювалася у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, однак комплексного конституційно-правового дослідження зазначеної тематики в умовах європейської інтеграції та сучасних безпекових викликів до цього часу проведено не було.

Калиновський Б. В. зазначив, що на дисертаційному рівні вперше підготовлено ґрунтовну теоретичну працю, у якій не лише досліджено проблеми правового статусу та незалежності Національного банку України, а й запропоновано конкретні шляхи їх нормативного вирішення.

Структура роботи визначена логічно та послідовно. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків,

списку використаних джерел та додатків. Розділи і підрозділи за змістом є цілісним, завершеним та обґрунтованим дослідженням проблем інституційної незалежності Національного банку України.

Науковий керівник звернув увагу на те, що Романюк Г. О. є самостійним дослідником, що підтверджується значною кількістю наукових публікацій, у яких відображено основні положення дисертації, а також активною апробацією результатів дослідження на науково-практичних конференціях різного рівня.

Дослідження змісту дисертації свідчить, що авторка вільно володіє питаннями теми, має власне наукове бачення та ґрунтовно окреслює шляхи вдосконалення конституційно-правового регулювання інституційної незалежності Національного банку України з урахуванням європейського досвіду.

Калиновський Б. В. підсумував, що дисертація Романюк Ганни Олегівни на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект» є завершеною науковою працею, підготовленою на актуальну тему, є вагомим внеском у науку конституційного права, містить науково обґрунтовані висновки та пропозиції, що мають теоретичне і практичне значення, відповідає вимогам, які ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Надалі слово було надано **рецензентам** дисертаційного дослідження:

Доктор юридичних наук, доцент Халюк С. О. довів до відома присутніх зміст рецензії на дисертаційне дослідження Романюк Г. О.

Рецензент зазначив, що закріплення у Конституції України стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору обумовлює необхідність комплексного вдосконалення національного законодавства, у тому числі у сфері функціонування ключових державних інституцій. У сучасних умовах питання інституційної незалежності Національного банку України набуває особливої ваги, оскільки саме центральний банк забезпечує стабільність грошової одиниці, реалізацію грошово-кредитної політики, стійкість банківської системи та довіру до державної фінансової політики.

Було підкреслено, що в умовах воєнного стану, макроекономічної нестабільності, значного бюджетного навантаження та необхідності післявоєнного відновлення України роль Національного банку України істотно зростає. За таких обставин особливо важливого значення набуває питання нормативного закріплення гарантій незалежності НБУ, недопущення політичного впливу на його діяльність, а також забезпечення належної взаємодії з іншими органами державної влади.

Рецензент позитивно оцінив сформульовані авторкою пропозиції щодо вдосконалення статті 99 Конституції України та статті 53 Закону України «Про Національний банк України», оскільки вони спрямовані на посилення системності правового регулювання статусу НБУ та наближення його до

стандартів Європейського Союзу і Європейської системи центральних банків.

Загалом зміст дисертації свідчить про високий рівень наукової підготовки авторки, належне володіння матеріалом, уміння критично аналізувати чинне законодавство, міжнародний досвід та сучасні доктринальні підходи. Робота має не лише теоретичне, а й вагоме практичне значення, оскільки її результати можуть бути використані у правотворчій діяльності та у практиці функціонування Національного банку України.

Основні положення дисертації достатньою мірою апробовані та відображені у фахових наукових виданнях України й зарубіжних публікаціях.

Дисертація є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, містить науково обгрунтовані висновки та пропозиції, а тому може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, професор Осауленко А. О. приєднався до загальної позитивної оцінки дисертації першого рецензента та наголосив, що в умовах сучасних глобальних викликів незалежність центрального банку є однією з базових ознак демократичної, правової та економічно стійкої держави. Саме ефективна діяльність незалежного центрального банку сприяє стабільності фінансової системи, передбачуваності державної політики та захисту економічних інтересів суспільства.

Рецензент відзначив високий рівень теоретичного опрацювання теми, послідовність викладення матеріалу та логічну структуру дисертації. Авторкою ґрунтовно проаналізовано норми Конституції України, чинне законодавство, міжнародно-правові акти, стандарти Європейського Союзу, практику функціонування центральних банків держав-членів ЄС, а також сучасні наукові підходи до розуміння інституційної незалежності центральних банків.

Окремо було відзначено, що позитивної оцінки заслуговують висновки дисертантки щодо необхідності поєднання незалежності Національного банку України з ефективними механізмами підзвітності, прозорості та парламентського контролю. Такий підхід відповідає принципам верховенства права та сучасним європейським стандартам належного врядування.

До переваг дисертації рецензент відніс і конкретний характер сформульованих законодавчих пропозицій, спрямованих на вдосконалення конституційно-правового статусу НБУ та посилення його інституційної спроможності.

У цілому дисертація Романюк Г. О. є самостійним, завершеним і актуальним дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Сьох К. Я. підтримала позитивну оцінку дисертаційного дослідження та зазначила, що у процесі європейської інтеграції України особливого значення набуває забезпечення належного функціонування незалежних державних інституцій, здатних ефективно реалізовувати свої повноваження в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів. Саме тому обрана авторкою тема є своєчасною, актуальною та такою, що має

значний науковий і практичний інтерес.

Рецензентка звернула увагу на високий рівень аргументації положень дисертації, чіткість наукового апарату, обґрунтованість висновків та належне використання сучасної джерельної бази. Дисертація відзначається логічністю побудови, послідовністю викладення матеріалу та комплексним підходом до аналізу проблематики інституційної незалежності Національного банку України.

Окремо було наголошено на практичній спрямованості роботи, оскільки сформульовані авторкою пропозиції можуть бути використані під час удосконалення законодавства України, у діяльності органів державної влади, у правозастосовній практиці Національного банку України, а також у навчальному процесі закладів вищої освіти юридичного профілю.

Рецензентка також відзначила належний рівень апробації результатів дослідження, що підтверджується публікаціями авторки у фахових виданнях та участю у науково-практичних заходах.

Узагальнюючи викладене, Сьох К. Я. зазначила про те, що дисертація Романюк Г. О. на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Професор кафедри конституційного права та прав людини, доктор юридичних наук, професор Заяць Н. В. позитивно охарактеризувала високий науково-теоретичний рівень підготовленої дисертації, її актуальність, суттєве теоретичне та практичне значення сформульованих здобувачкою висновків і пропозицій. Було зазначено, що авторські висновки ґрунтуються на опрацюванні значної кількості наукової літератури, нормативно-правових актів України, міжнародних документів, а також практики функціонування центральних банків держав-членів Європейського Союзу.

Основні теоретичні положення і висновки дисертації знайшли належне відображення у наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях, а також у тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Здобувачка вдало визначила мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а структура роботи у повній мірі розкриває обрану тему.

Особливої уваги заслуговує дослідження особливостей правового забезпечення інституційної незалежності Національного банку України в контексті європейської інтеграції, а також авторські пропозиції щодо вдосконалення конституційно-правового регулювання статусу НБУ.

На завершення було зазначено, що дисертація Романюк Г. О. на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект» відповідає вимогам до дисертації доктора філософії та може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Професор кафедри конституційного права ННІПІ, доктор юридичних наук, професор Гультай М. М. наголосив, що проведене Романюк Г. О. дослідження є своєчасним та актуальним, оскільки в сучасних умовах Україна потребує сильних, стабільних і незалежних інституцій, здатних забезпечити стійкість держави та економіки.

Було підкреслено, що особливого значення питання інституційної незалежності Національного банку України набуває в період воєнного стану, фінансових викликів та необхідності післявоєнного відновлення держави. Саме від ефективності діяльності центрального банку залежить стабільність банківської системи, національної валюти та інвестиційна привабливість держави.

Позитивно оцінено історико-правовий та порівняльно-правовий аналіз, здійснений авторкою, а також конкретні пропозиції щодо внесення змін до Конституції України та профільного законодавства.

Загалом дисертаційна робота Романюк Г. О. відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до спеціалізованої вченої ради за спеціальністю 081 «Право».

Професор кафедри конституційного права та прав людини, кандидат юридичних наук, доцент Славна О. В. звернула увагу на наукову цінність дисертаційної роботи та її вагомий внесок у розвиток конституційно-правової науки. Було зазначено, що попри значну увагу науковців до питань статусу Національного банку України та функціонування державних інституцій, комплексного дослідження інституційної незалежності НБУ саме в контексті європейської інтеграції України раніше проведено не було.

Теоретичні висновки та практичні пропозиції авторки свідчать про актуальність і прикладне значення дослідження. Особливої уваги заслуговують положення щодо необхідності поєднання незалежності Національного банку України з прозорістю, підзвітністю та парламентським контролем.

Отже, дисертація Романюк Г. О. на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект» є самостійним науковим дослідженням, яке за актуальністю, ступенем новизни та внеском у науку конституційного права повністю відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а тому може бути рекомендована до розгляду у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Професор кафедри конституційного права та прав людини, доктор юридичних наук, доцент Чижов Д. А. у своєму виступі зауважив, що представлена дисертація Романюк Г. О. є результатом комплексної та ґрунтовної наукової праці, у якій здійснено спробу всебічно розкрити теоретичні засади та практичні аспекти забезпечення інституційної незалежності Національного банку України в умовах європейської інтеграції.

Було відзначено, що авторкою послідовно досліджено конституційно-правову природу статусу Національного банку України, сучасні проблеми правового регулювання його діяльності, особливості співвідношення незалежності, підзвітності та прозорості, а також перспективи адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу.

Позитивної оцінки заслуговує вміння здобувачки поєднати ґрунтовний теоретичний аналіз із практично орієнтованими висновками та конкретними пропозиціями щодо вдосконалення законодавства України. Окремо було звернуто увагу на здатність авторки чітко формулювати проблемні питання та надавати їм змістовне наукове обґрунтування, що є важливою ознакою зрілого дослідника.

Загалом дисертаційне дослідження Романюк Г. О. характеризується цілісністю, логічністю структури, належним рівнем аргументації та самостійністю виконання, а сформульовані висновки і рекомендації мають вагомe значення для подальшого розвитку науки конституційного права та вдосконалення правового регулювання діяльності Національного банку України.

Аспірантка кафедри конституційного права та прав людини Романюк Г. О. висловила виступаючим та всім присутнім щире вдячність за висловлені зауваження, рекомендації та позитивну оцінку дисертаційної роботи.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий

ВИСНОВОК

**щодо дисертації Романюк Ганни Олегівни на тему:
«Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект»**

Обґрунтування вибору теми дослідження. На сучасному етапі розвитку України як суверенної, демократичної, соціальної та правової держави особливого значення набуває забезпечення стабільності фінансової системи та ефективного функціонування її ключових інституцій. Умови повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, тривалої економічної нестабільності, трансформації державного управління та активізації євроінтеграційних процесів істотно посилили роль Національного банку України як центрального елемента системи забезпечення макроекономічної та фінансової безпеки держави.

В умовах воєнного стану, бюджетних обмежень, зростання зовнішньої фінансової залежності та необхідності виконання міжнародних зобов'язань питання інституційної незалежності Національного банку України набуває не лише правового, а й стратегічного значення. У цьому контексті інституційна незалежність центрального банку розглядається як фундаментальна передумова ефективного функціонування грошово-кредитної системи. Саме рівень

автономності центрального банку, його здатність ухвалювати професійні та неупереджені рішення без політичного тиску безпосередньо впливають на стабільність національної валюти, рівень інфляції, інвестиційну привабливість держави та довіру міжнародних партнерів.

Закріплення стратегічного курсу України на членство в Європейському Союзі зумовлює необхідність приведення національного законодавства у відповідність до європейських стандартів, зокрема у сфері функціонування центральних банків, що обумовлює імплементацію *acquis communautaire* у сфері функціонування фінансових інституцій. Право Європейського Союзу передбачає високий рівень інституційної, функціональної та фінансової незалежності національних центральних банків як обов'язкову умову участі у Європейській системі центральних банків. У зв'язку з цим дослідження конституційно-правових засад незалежності Національного банку України набуває особливої актуальності в аспекті адаптації національної правової системи до вимог Європейського Союзу.

Особливого значення набуває аналіз положень статті 99 Конституції України, яка визначає функціональне призначення Національного банку України, однак не розкриває повною мірою його інституційний статус і гарантії незалежності. Водночас сучасний стан правового регулювання статусу Національного банку України характеризується наявністю низки системних проблем, пов'язаних із недостатньою визначеністю меж взаємодії з органами державної влади, суперечливістю окремих норм законодавства, недосконалістю механізмів підзвітності та контролю, а також обмеженістю гарантій захисту від політичного впливу. У практичній площині це створює ризики для реалізації принципу верховенства права, фінансової стабільності та сталого економічного розвитку.

Особливої уваги заслуговує питання поєднання незалежності Національного банку України з демократичними механізмами відповідальності та прозорості його діяльності. У сучасній правовій державі незалежність центрального банку не може розглядатися ізольовано від принципів підзвітності суспільству та представницьким органам влади. Відсутність належного балансу між автономією та контролем може призводити як до надмірної політизації грошово-кредитної політики, так і до зниження рівня суспільної довіри до регулятора.

Актуальність обраної теми посилюється також тим, що інституційна незалежність Національного банку України безпосередньо пов'язана із забезпеченням економічної безпеки держави, протидією фінансовим кризам, стабілізацією банківського сектору та захистом національних інтересів у глобалізованому фінансовому просторі. В умовах післявоєнного відновлення економіки саме ефективний і незалежний центральний банк є одним із ключових чинників успішної реалізації програм структурних реформ та залучення іноземних інвестицій.

Аналіз сучасного стану наукових досліджень свідчить про те, що проблематика статусу та діяльності Національного банку України переважно розглядається з економічних, фінансових або управлінських позицій. Водночас

комплексні конституційно-правові дослідження інституційної незалежності Національного банку України з урахуванням євроінтеграційних процесів, безпекових викликів та трансформації публічної влади залишаються недостатніми. Це зумовлює наявність наукової прогалини, що потребує ґрунтовного теоретичного осмислення та практичного наповнення.

Нами було проаналізовано наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі конституційного права, фінансового права, державного управління та економічної безпеки, у яких досліджуються проблеми правового статусу центрального банку, його інституційної спроможності, незалежності та взаємодії з органами публічної влади. Зокрема, у роботі використано напрацювання О. Баштанника, О. Литвина, О. Орлюка, О. Є. Користіна, О. І. Барановського, О. М. Джужі, А. О. Селіванова, В. П. Гетьмана, О. А. Білоуса, В. А. Єпіфанова, І. Ф. Кураса, М. І. Савлука, А. С. Гальчинського, а також інших дослідників, у працях яких розкриваються теоретичні та прикладні аспекти діяльності Національного банку України, функціонування фінансової системи та забезпечення економічної безпеки держави.

Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що попри наявність значної кількості праць, присвячених окремим аспектам функціонування Національного банку України, комплексного конституційно-правового дослідження інституційної незалежності центрального банку у взаємозв'язку з євроінтеграційними процесами, сучасними безпековими викликами та трансформацією публічної влади досі проведено недостатньо.

У зв'язку з цим, дослідження конституційно-правових засад інституційної незалежності Національного банку України в процесі європейської інтеграції є своєчасним, актуальним і соціально значущим. Воно спрямоване на формування науково обґрунтованих підходів до вдосконалення правового статусу Національного банку України, зміцнення його інституційної спроможності, підвищення ефективності взаємодії з органами державної влади та забезпечення відповідності європейським стандартам.

Таким чином, вибір теми дослідження зумовлений об'єктивною потребою комплексного аналізу правових механізмів забезпечення незалежності Національного банку України в умовах сучасних внутрішніх і зовнішніх викликів, необхідністю поглиблення теоретичних засад конституційного права та практичною значущістю отриманих результатів для подальшого розвитку фінансово-правової системи України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обраний напрям дисертаційного дослідження відповідає вимогам Закону України від 11 липня 2001 року № 2623-III «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Основним науковим напрямом та найважливішим проблемам фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук на 2019–2023 роки, затвердженим постановою президії Національної академії наук України від 30 січня 2019 року № 30, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, а також Стратегії розвитку фінансового сектору України.

Рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року № 14 було затверджено тему дисертації «Конституційно-правовий статус Ради Національного банку України».

З огляду на результати, отримані в ході дослідження інституційної незалежності НБУ в умовах європейської інтеграції, аналіз конституційно-правових гарантій його автономії, механізмів захисту від політичного впливу та особливостей взаємодії з органами державної влади, а також необхідність комплексного осмислення ролі НБУ в системі конституційного механізму публічної влади, тему дисертації було уточнено та викладено у редакції «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції: конституційно-правовий аспект» відповідно до рішення Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 31 березня 2026 року № 6.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у комплексному конституційно-правовому аналізі інституційної незалежності Національного банку України в процесі європейської інтеграції, з'ясуванні її доктринальних, функціональних, організаційно-правових та безпекових засад, а також в обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення механізмів її гарантування.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

- проаналізувати стан наукової розробки питання інституційної незалежності Національного банку України в науці конституційного права;
- з'ясувати теоретико-концептуальні засади конституційно-правового статусу Національного банку України;
- дослідити конституційно-правову регламентацію інституційної незалежності Національного банку України в контексті європейської інтеграції;
- охарактеризувати функції та повноваження Національного банку України як складову його інституційної незалежності;
- визначити та охарактеризувати основні елементи інституційної спроможності Національного банку України та їх вплив на реалізацію державної політики у фінансовому секторі;
- проаналізувати організаційні засади та структурну модель Національного банку України;
- розкрити сучасні виклики інституційної незалежності Національного банку України в умовах євроінтеграції та правового режиму воєнного стану;
- дослідити організаційно-правові та безпекові інструменти забезпечення інституційної незалежності Національного банку України;
- охарактеризувати систему правових гарантій інституційної незалежності Національного банку України;
- сформулювати та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення конституційно-правових механізмів забезпечення незалежності Національного банку України з урахуванням європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі конституційно-правового регулювання статусу та діяльності Національного банку України в умовах європейської інтеграції.

Предметом дослідження є конституційно-правовий вимір інституційної незалежності Національного банку України в процесі європейської інтеграції.

Методи дослідження. Для досягнення мети дисертаційного дослідження та отримання обґрунтованих і достовірних результатів використано сукупність загальнонаукових, спеціально-юридичних і міждисциплінарних методів пізнання, серед яких: діалектичний, системний, структурно-функціональний, формально-логічний, герменевтичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, метод правового моделювання та прогнозування, які у своїй сукупності становлять теоретико-методологічну основу дослідження.

Базовим загальнонауковим методом є діалектичний метод пізнання, який застосовувався для дослідження інституційної незалежності Національного банку України як динамічного правового явища, що розвивається під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, зокрема процесів європейської інтеграції та безпекових викликів (розділ 1, розділ 3).

Системний підхід використано для аналізу Національного банку України як складної публічно-правової інституції, що функціонує у взаємозв'язку з іншими органами державної влади та суб'єктами фінансової системи, а також для з'ясування місця Національного банку України в конституційному механізмі публічної влади (розділи 2, 3).

Структурно-функціональний метод дав змогу дослідити внутрішню побудову органів управління Національного банку України, їхні повноваження, функції та взаємозв'язки, а також виявити вплив організаційної структури на рівень інституційної незалежності центрального банку (підрозділи 2.3, 2.4, 3.1).

Герменевтичний метод застосовувався для тлумачення положень Конституції України, законів України, нормативних актів Національного банку України, норм права Європейського Союзу, а також для аналізу доктринальних джерел і наукових підходів до проблематики інституційної незалежності центральних банків (підрозділи 1.1, 1.2).

За допомогою формально-логічного методу здійснено аналіз, синтез, узагальнення, індукцію та дедукцію при формуванні понятійно-категоріального апарату дослідження, визначенні змісту основних правових категорій та виробленні теоретичних висновків (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2).

Порівняльно-правовий метод використано для зіставлення національної моделі забезпечення інституційної незалежності Національного банку України з правовими підходами держав-членів Європейського Союзу, а також для виявлення можливостей імплементації європейських стандартів у національне законодавство (підрозділи 1.2, 3.1, 3.3).

Застосування формально-юридичного методу дало змогу здійснити аналіз чинного законодавства України, що регулює статус, повноваження та гарантії незалежності Національного банку України, визначити прогалини, суперечності та недоліки правового регулювання (розділи 1, 2, 3).

Метод правового моделювання використовувався при розробленні пропозицій щодо вдосконалення організаційно-правових і безпекових механізмів забезпечення інституційної незалежності Національного банку України (підрозділи 3.2, 3.3).

Метод прогнозування застосовано для визначення перспектив розвитку інституційної незалежності Національного банку України в умовах європейської інтеграції, післявоєнного відновлення та трансформації фінансової системи України (розділ 3).

Комплексне використання зазначених методів забезпечило всебічність, об'єктивність і наукову обґрунтованість результатів дисертаційного дослідження, сприяло формуванню системних висновків і практично орієнтованих рекомендацій щодо вдосконалення конституційно-правових механізмів гарантування інституційної незалежності Національного банку України.

Наукова новизна отриманих результатів Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що на основі аналізу норм конституційного та інших галузей права України, європейського права та права Європейського Союзу, а також наукових доробків учених здійснено комплексне наукове дослідження інституційної незалежності Національного банку України в процесі європейської інтеграції у конституційно-правовому вимірі, розкрито специфіку утвердження функціональної спроможності Національного банку України та визначено рівень необхідних гарантій реалізації його конституційних функцій, сформульовано положення, розроблено законодавчі пропозиції і запропоновано висновки, що мають важливе теоретичне і практичне значення. Зокрема:

вперше:

– здійснено комплексний конституційно-правовий аналіз інституційної незалежності Національного банку України з урахуванням стандартів Європейської системи центральних банків та вимог права Європейського Союзу в умовах євроінтеграційних процесів;

– доведено необхідність конституційного закріплення гарантій організаційної, функціональної та фінансової незалежності Національного банку України як ключового елемента його правового статусу;

– розкрито взаємозв'язок інституційної незалежності Національного банку України із забезпеченням фінансової та економічної безпеки держави в умовах правового режиму воєнного стану та післявоєнного відновлення;

– обґрунтовано та розроблено пропозицію щодо внесення змін до статті 99 Конституції України з метою системного узгодження її положень із Законом України «Про Національний банк України», стандартами Європейської системи центральних банків та вимогами права Європейського Союзу шляхом доповнення зазначеної статті новою частиною другою, яку запропоновано викласти в такій редакції:

«Національний банк України є особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження, принципи організації діяльності та гарантії незалежності (організаційної, функціональної й фінансової) якого гарантуються цією Конституцією і визначаються законами України»;

– обґрунтовано та розроблено пропозицію щодо внесення змін до статті 53 Закону України «Про Національний банк України» з метою посилення

правових гарантій незалежності Національного банку України з урахуванням наявної практики правового регулювання гарантій незалежності інших державних органів, стандартів Європейської системи центральних банків та вимог права Європейського Союзу шляхом викладення її в новій редакції;

– обґрунтовано та розроблено пропозицію щодо внесення змін до статті 6 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» з метою нормативного закріплення ролі Національного банку України як суб'єкта забезпечення економічної безпеки та фінансового суверенітету держави.

удосконалено:

– наукові підходи до тлумачення інституційної незалежності Національного банку України як комплексної правової категорії, що поєднує організаційну, функціональну та фінансову складові;

– положення щодо співвідношення інституційної незалежності Національного банку України з механізмами його підзвітності, прозорості та парламентського контролю в контексті європейських стандартів належного врядування;

– доктринальні підходи до розуміння інституційної спроможності Національного банку України як передумови реалізації його незалежного конституційно-правового статусу;

– наукову позицію щодо меж допустимого впливу органів державної влади на діяльність Національного банку України з урахуванням принципів поділу влади та верховенства права;

– концептуальні положення щодо ролі інституційної незалежності Національного банку України у забезпеченні фінансової стабільності та економічної безпеки держави в умовах європейської інтеграції та правового режиму воєнного стану;

– підходи до правового регулювання взаємодії Національного банку України з органами державної влади та міжнародними фінансовими інституціями в аспекті збереження його інституційної автономії.

дістали подальший розвиток:

– положення щодо питань забезпечення інституційної незалежності Національного банку України, зокрема в частині взаємодії з органами державної влади, реалізації механізмів підзвітності та захисту від політичного впливу в умовах європейської інтеграції та правового режиму воєнного стану;

– наукові підходи до визначення ролі інституційної незалежності Національного банку України у забезпеченні фінансової стабільності, стійкості банківської системи та економічної безпеки держави;

– висновки щодо необхідності вдосконалення конституційно-правового регулювання гарантій незалежності Національного банку України з урахуванням стандартів Європейської системи центральних банків та практики держав-членів Європейського Союзу;

– положення про співвідношення інституційної незалежності Національного банку України з механізмами парламентського контролю, публічної підзвітності та прозорості його діяльності;

– підходи до правового регулювання організаційних та функціональних

засад діяльності Національного банку України як елементів його інституційної спроможності;

– наукові положення щодо правового забезпечення інтеграції Національного банку України до європейського фінансового простору з урахуванням вимог інституційної автономії та стандартів Європейського Союзу.

Практичне значення отриманих результатів в тому, що вони можуть сприяти вдосконаленню законодавства України у сфері правового регулювання діяльності Національного банку України та механізмів забезпечення його інституційної незалежності в умовах європейської інтеграції. Сформульовані в дисертації висновки і пропозиції можуть використовуватися у:

– науковій діяльності – для подальшого розвитку теорії конституційного права, фінансового права та доктрини інституційної незалежності центральних банків, підготовки монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, узагальнення аналітичних матеріалів та обґрунтування пропозицій до чинних проєктів нормативно-правових актів (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у наукову діяльність Національної академії внутрішніх справ від 10 квітня 2026 року № 100-нд);

– правозастосовній практиці – у діяльності НБУ під час здійснення державного регулювання та нагляду за діяльністю з надання фінансових і супровідних послуг, підвищення якості правового забезпечення наглядової діяльності, удосконалення інституційних механізмів регулювання небанківського фінансового сектору та зміцнення інституційної спроможності НБУ у сфері нагляду на ринках небанківських фінансових послуг (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у діяльність НБУ від 31 березня 2026 року № 21-0009/28403);

– правотворчій діяльності – при підготовці пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері функціонування центрального банку, фінансового регулювання та імплементації європейських стандартів у національну правову систему;

– освітньому процесі – при підготовці підручників та навчальних посібників з конституційного права України, муніципального права України; при викладанні дисциплін «Конституційне право», «Міжнародне публічне право», «Механізм забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції», «Публічне право: практика тлумачення і застосування» (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес Національної академії внутрішніх справ від 22 квітня 2026 року № 101-ОП);

– просвітницькій та експертно-аналітичній діяльності – для підвищення рівня правової культури у сфері конституційно-правових засад діяльності та інституційної незалежності НБУ, формування суспільної довіри до центрального банку, розвитку правосвідомості щодо ролі незалежного фінансового регулятора в системі публічної влади та забезпечення фінансової стабільності держави.

Особистий внесок здобувача. Обґрунтовані в дисертаційному

дослідженні висновки та рекомендації, що становлять його наукову новизну, розроблені автором особисто відповідно до вимог законодавства України з дотриманням норм і стандартів академічної доброчесності з метою комплексного аналізу конституційно-правових засад інституційної незалежності НБУ в процесі європейської інтеграції.

У наукових працях, опублікованих одноосібно, результати дослідження належать автору повністю. У підготовленій у співавторстві науковій статті (авторський колектив: Калиновський Б., Романюк Г.) особистий внесок здобувача становить 75 %.

Апробація матеріалів дисертації. Дисертаційна робота обговорювалася на засіданні кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ. Основні положення, висновки та результати дисертації викладені у наукових публікаціях здобувача у фахових виданнях України та зарубіжних наукових журналах. Окремі результати дослідження були апробовані та оприлюднені на міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, зокрема, на: VI Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (м. Хмельницький, 31 березня 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання становлення та розвитку сучасного конституціоналізму в Україні» (м. Одеса, 27 червня 2023 р.); III Міжнародній науковій конференції «Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід» (м. Вінниця, 24 листопада 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції «Приватно-правові аспекти відбудови України на шляху європейської інтеграції» (м. Дніпро, 12 грудня 2023 р.); IX Міжнародній науково-теоретичній конференції «Formation of innovative potential of world science» (м. Ватерфорд, Ірландія, 16 травня 2025 р.); VI Міжнародній науковій конференції «Інновації та науковий потенціал світу» (м. Рівне, 18 квітня 2025 р.); XI Юридичних моголянських читаннях (м. Миколаїв, 2025 р.); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Теорія і практика сучасної науки та освіти» (м. Львів, 19-20 квітня 2025 р.); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи розвитку сучасної науки та освіти» (м. Львів, 29-30 квітня 2025 р.); VII Міжнародній науковій конференції «Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства» (м. Одеса, 25 квітня 2025 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Challenges and Opportunities in Modern Scientific Research» (м. Івано-Франківськ, 23-25 квітня 2025 р.); Міжнародній мультидисциплінарній науковій інтернет-конференції «Дев'яносто шості економіко-правові дискусії» (м. Львів – м. Ополе, 2025 р.); Міжнародній науково-теоретичній конференції «Modern Science: Research, Economy and Innovation» (м. Загреб, Хорватія, 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Science and Technology: New Horizons of Development» (м. Прага, Чехія, 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Science and Information Technologies in the Modern World» (м. Афіни, Греція, 2025 р.);

Міжнародній науково-теоретичній конференції «Science of XXI century: development, main theories and achievements» (м. Гаага, Нідерланди, 2025 р.); Міжнародній науковій конференції «Education and science of today» (м. Кембридж, Велика Британія, 2025 р.); VIII Міжнародній науково-теоретичній конференції «The process and dynamics of the scientific path» (м. Страсбург, Франція, 2025 р.); Міжнародній науково-теоретичній конференції «Modernization of today's science» (м. Глазго, Велика Британія, 2025 р.).

Публікації. Основні положення та висновки дослідження, що сформульовані в дисертації, відображено у 38 наукових публікаціях, а саме: 2 статті опубліковано у зарубіжних наукових виданнях з юридичних наук, 4 статті опубліковано у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з юридичних наук, та 32 наукові тези виступів і матеріали міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація містить анотацію, вступ, три розділи, що мають дев'ять підрозділів, висновки, список використаних джерел (232 найменування на 23 сторінках), додатки (на 19 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 235 сторінок, з них основного тексту – 193 сторінки.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Романюк Г. О. Інституційна спроможність Національного банку України як передумова ефективного державного регулювання та нагляду у фінансовому секторі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. Випуск 2 (61). С. 21–25.

DOI: <https://doi.org/10.32782/pyuv.v2.2025.4>

http://pjuv.nuoua.od.ua/v2_2025/6.pdf

2. Романюк Г. О. Інституційна спроможність Національного банку України: організаційні засади та структурна модель. *Юридичний вісник*. 2025. № 2. С. 254–259.

DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v2.2025.28>

http://yurvisnyk.in.ua/v2_2025/30.pdf

3. Романюк Г. О. Регуляторна роль Національного банку України на ринку небанківських фінансових послуг: правовий аспект. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 18. Право. 2025. № 45. С. 30–35.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series18.2025.45.05>

<https://chasopys.law.npu.kiev.ua/archive/45/7.pdf>

4. Романюк Г. О. Елементи інституційної спроможності Національного банку України: правовий вимір. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2025. № 3. С. 18–23.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2025-3-3>

http://apnl.dnu.in.ua/3_2025/5.pdf

5. Романюк Г. О. Організаційно-правові та безпекові питання забезпечення інституційної незалежності Національного банку України. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2025. № 2. С. 34–39.

[https://www.uni-goettingen.de/de/document/download/fb7dfc5e32ddcf847967cac0dac55f90.pdf/reos.uni-goettingen.de%20%E2%84%96%202,2025%20\(1\).pdf](https://www.uni-goettingen.de/de/document/download/fb7dfc5e32ddcf847967cac0dac55f90.pdf/reos.uni-goettingen.de%20%E2%84%96%202,2025%20(1).pdf)

6. Калиновський Б. В., Романюк Г. О. Утвердження інституційної незалежності Національного банку України в процесі європейської інтеграції. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2025. № 4 (72). С. 132–139.

DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.4.20>

<https://kelmczasopisma.com/viewpdf/13659>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Кравець Г. О. Роль та функції Ради Національного банку України. *Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 269–271.*

2. Кравець Г. О. Повноваження ради національного банку України щодо розроблення основних засад грошово-кредитної політики та здійснення контролю за проведенням. *Актуальні питання становлення та розвитку сучасного конституціоналізму в Україні (до 27-ї річниці Конституції України): матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса (27 червня 2023 р.) / упорядник Є. О. Львова, Редакційна колегія М. В. Корнієнко, М. М. Юрченко. Одеса : ОДУВС, 2023. С. 92–95.*

3. Романюк Г. О. Етапи становлення й розвитку Ради Національного банку України. *Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід: матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 24 листопада, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2023. С. 137–138.*

4. Романюк Г. О. Склад та порядок формування ради Національного банку України. *Приватно-правові аспекти відбудови України на шляху європейської інтеграції: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (м. Дніпро, 12 груд. 2023 р.) / упоряд.: д.ю.н., доц. К. Р. Резворович, М. В. Логінова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 243–245.*

5. Романюк Г. О. Національний банк України як суб'єкт нагляду за здійсненням діяльності з надання фінансових та супровідних послуг: конституційно-правовий аспект. *Formation of innovative potential of world science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IX International Scientific and Theoretical Conference, May 16, 2025. Waterford, Republic of Ireland: International Center of Scientific Research. С. 45–48.*

6. Романюк Г. О. Конституційно-правові засади державного регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг: роль Національного банку України. *Інновації та науковий потенціал світу: збірник наукових праць з матеріалами*

VI Міжнародної наукової конференції, м. Рівне, 18 квітня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 105–107.

7. Романюк Г. О. Інституційна взаємодія Національного банку України у процесі реалізації регуляторних і наглядових функцій. *XI Юридичні моголянські читання* : Всеукр. наук. практ. конф. : програма та тези / ЧНУ ім. Петра Могили. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2025. С. 166–168.

8. Романюк Г. О. Професійне судження в практиці Національного банку України: принципи формування та міжнародний досвід. *Теорія і практика сучасної науки та освіти*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 квітня 2025 року. Львів : Львівський науковий форум, 2025. С. 99–100.

9. Романюк Г. О. Ризик-орієнтований підхід як інструмент посилення інституційної спроможності Національного банку України. *Перспективи розвитку сучасної науки та освіти*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 квітня 2025 року. Львів : Львівський науковий форум, 2025. С. 213–214.

10. Романюк Г. О. Кадрова політика Національного банку України як фактор зміцнення інституційної спроможності. *Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства: сучасний дискурс*: збірник наукових праць з матеріалами VII Міжнародної наукової конференції, м. Одеса, 25 квітня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 56–58.

11. Романюк Г. О. Невтручання у діяльність Національного банку України: нормативні гарантії та інституційна реалізація. *Весняні наукові читання - 2025*, CLIV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. м. Одеса, 25 квітня 2025 року. С. 75–77.

12. Романюк Г. О. Консолідований нагляд у діяльності Національного банку України: виклики та перспективи інституційного зміцнення. *Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки*. Матеріали науково-практичної конференції (м. Чернівці, 16-17 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2025. С. 131–133.

13. Романюк Г. О. Економічна автономія Національного банку України як запорука стабільності та інституційної дієздатності. *Теорія та практика сучасної юриспруденції*. Матеріали науково-практичної конференції. Випуск I 2025 року, м. Харків, 25 травня 2025 р. Харків, 2025. С. 58–59.

14. Романюк Г. О. Окремі питання забезпечення інституційної незалежності Національного банку України у контексті економічної безпеки. *Challenges and Opportunities in Modern Scientific Research: Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity"* with Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference. April 23-25, 2025. Ivano-Frankivsk, Ukraine. P. 112–114.

15. Романюк Г. О. Аудит як інструмент підвищення інституційної спроможності Національного банку України. *Дев'яносто шості економіко-правові дискусії*. Серія: Соціальні та гуманітарні науки: матеріали

Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Львів, Україна, м. Ополе, Польща, 29-30 квітня 2025 року) / редкол. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Львів : ФО-П Шпак В.Б. С. 61–63.

16. Романюк Г. О. Стабільність гривні: виклики та інституційна спроможність Національного банку України. *Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід*: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 2 травня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 193–195.

17. Романюк Г. О. Інституційна спроможність Національного банку України як основа банківської стабільності: національний контекст та міжнародні підходи. *Modern Science: Research, Economy and Innovation: Collection of Scientific Papers “International Scientific Unity” with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference*. April 30 - May 2, 2025. Zagreb, Croatia. P. 143–145.

18. Романюк Г. О. Операції Національного банку України як індикатор інституційної спроможності. *Modern Science, Economy and Digital Innovation: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference*. International Scientific Unity. May 7-9, 2025. Bucharest, Romania. P. 219–221.

19. Романюк Г. О. Інституційна роль Голови Національного банку України через призму кадрових процедур і функціональної відповідальності. *Science and Technology: New Horizons of Development*. Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. May 14-16, 2025. Prague, Czech Republic. P. 235–237.

20. Романюк Г. О. Грошово-кредитна політика в Україні: виклики інституційного розвитку центрального банку. *Science and Information Technologies in the Modern World: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference*. International Scientific Unity. May 21-23, 2025. Athens, Greece. P. 328–330.

21. Романюк Г. О. Механізми взаємодії Національного банку України з основними інститутами влади. *Пріоритетні шляхи розвитку науки і освіти*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 9-10 травня 2025 року. Львів : Львівський науковий форум, 2025. С. 241–242.

22. Романюк Г. О. Інституційна спроможність Національного банку України в контексті контролю за операціями з валютними цінностями. *Актуальні питання розвитку науки та освіти*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 травня 2025 року. Львів : Львівський науковий форум, 2025. С. 57–59.

23. Романюк Г. О. Роль правління Національного банку України у формуванні інституційної спроможності центрального банку. *Science of XXI century: development, main theories and achievements*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VIII International Scientific and Theoretical

Conference, May 2, 2025. The Hague, Netherlands: International Center of Scientific Research. P. 66–68.

24. Романюк Г. О. Функції Національного банку України в умовах зміцнення інституційної спроможності. *Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 травня 2025 року. Частина 2. Львів : Львівський науковий форум, 2025. С. 292–294.

25. Романюк Г. О. СПЛІТ-реформа як етап зміцнення інституційної спроможності Національного банку України. *Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку* : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 квітня 2025 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ–Запоріжжя : АА Тандем, 2025. С. 35–37.

26. Романюк Г. О. Інституційна здатність Національного банку України як чинник фінансової інклюзії та захисту споживачів. *Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences*: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VIII International Scientific and Practical Conference, Cambridge, May 9, 2025. Cambridge-Vinnitsia: P.C. Publishing House & UKRLOGOS Group LLC, 2025. P. 175–177.

27. Романюк Г. О. Співпраця Національного банку України з європейськими фінансовими інституціями як інструмент посилення інституційної спроможності. *Актуальні питання розвитку галузей науки*: збірник наукових праць з матеріалами V Міжнародної наукової конференції, м. Житомир, 9 травня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 109–111.

28. Романюк Г. О. Поняття та ключові характеристики інституційної спроможності Національного банку України. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття*: збірник наукових праць з матеріалами IX Міжнародної наукової конференції, м. Миколаїв, 16 травня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 126–128.

29. Романюк Г. О. Національний банк України на шляху до євроінтеграції: нормативні виклики та інституційна модернізація. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*: збірник наукових праць з матеріалами IX Міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 23 травня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 241–243.

30. Романюк Г. О. Механізми підвищення інституційної спроможності центрального банку: український контекст. *Інноваційна наука: пошук відповідей на виклики сучасності*: збірник наукових праць з матеріалами IV Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 30 травня, 2025 року / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 243–245.

31. Романюк Г. О. Центральний банк як інституція: порівняльний аналіз спроможності в Україні та Європі. *The process and dynamics of the scientific path*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the

VIII International Scientific and Theoretical Conference, May 9, 2025. Strasbourg, French Republic: International Center of Scientific Research. P. 61–63.

32. Романюк Г. О. Регуляторна функція Національного банку України: правові інструменти та управлінські практики. *Modernization of today's science: experience and trends: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the VIII International Scientific and Theoretical Conference, May 30, 2025.* Glasgow, Scotland, United Kingdom: International Center of Scientific Research. P. 112–114.

Характеристика здобувача. Романюк Ганна Олегівна народилася 17 лютого 1999 року в місті Вінниці.

У 2022 році закінчила Національний університет «Одеська юридична академія», факультет кримінальної юстиції, та здобула кваліфікацію магістра права.

З 2023 року по теперішній час працює в Національному банку України, де обіймає посаду старшого юрисконсульта. Набутий практичний досвід у сфері правового забезпечення діяльності центрального банку знайшов відображення у дисертаційному дослідженні та сприяв формуванню обґрунтованих практичних висновків і пропозицій.

З 2022 року по теперішній час – аспірантка заочної форми навчання Національної академії внутрішніх справ. Тема дисертаційного дослідження «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції», затверджена Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року (протокол № 14), уточнена рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 31 березня 2026 року № 6.

Під час роботи над дисертацією Романюк Ганна Олегівна зарекомендувала себе як цілеспрямований, самостійний та відповідальний науковець. За характером врівноважена, дисциплінована, ввічлива, працьовита. Виконала всі вимоги, що ставляться до здобувачів ступеня доктора філософії.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Дисертація є логічно завершеним самостійним дослідженням актуальної наукової проблеми, що містить обґрунтовані висновки та пропозиції, які сприяють вирішенню важливих наукових і практичних завдань та є суттєвим внеском у розвиток філософії права.

Тема дисертації відповідає спеціальності 081 «Право», оскільки охоплює питання конституційно-правового статусу Національного банку України,

гарантій його інституційної незалежності та вдосконалення правового регулювання діяльності в умовах європейської інтеграції.

Дисертація відповідає вимогам, установленим абзацом другим пункту 29 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а також пунктам 5–8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок щодо дисертації Романюк Ганни Олегівни на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Романюк Ганни Олегівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Романюк Ганни Олегівни на тему: «Інституційна незалежність Національного банку України в процесі європейської інтеграції» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з правом прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів і кандидатів юридичних наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 18; проти – немає; утримались – немає.

**Голова засідання –
завідувач кафедри конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук, доцент**

Сергій ХАЛЮК